

LÉVAY MIKLÓS

egyetemi tanár

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar

SZE Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Fogyasztóvédelem Finnországban, különös tekintettel a fogyasztói ombudsmanra

Juditnak, szeretettel!

ABSZTRAKT

A tanulmány Finnország fogyasztóvédelmi rendszerével foglalkozik. A fogyasztóvédelem kialakulása társadalmi alapjainak rövid tárgyalása után kitér a finn fogyasztóvédelem meghatározó intézményeire. A cikk összefoglalót tartalmaz az 1978. évi, többször módosított Fogyasztóvédelmi Törvényről, majd áttekinti a Fogyasztói Ombudsman tevékenységét.

Kulcsszavak: Finnország ■ Finn fogyasztóvédelmi rendszer ■ Finn Fogyasztóvédelmi Törvény ■ Fogyasztói Ombudsman

*„A fogyasztóvédelem – is – közös szív-ügyünk.”
(A fogyasztóvédelemben ismeretlen XXI. századi szerző.)*

A fogyasztóvédelem Finnországban a társadalmpolitika szerves része. Tanulmányomban, az elméleti bevezetőt követően, röviden bemutatom a finn fogyasztóvédelmi rendszer elemeit, majd részletesen foglalkozom a fogyasztói ombudsman intézményével.

I. A FOGYASZTÓVÉDELEM KIALAKULÁSÁRÓL

A fogyasztóvédelem kialakulásáról a következőket írja Fazekas Judit *Fogyasztói jogok – fogyasztóvédelem* c. monográfiájában: „a fogyasztóvédelem – mint társadalmi igény – tradicionálisan a »bőség

társadalmaként« jellemzett nyugati demokráciákban született meg századunk közepén. Szociológiai, gazdasági és jogi szempontból a konzumerizmus a »jóléti állam«-nak a termelők és a fogyasztók közötti hatalom és erőforrások újraelosztására tett kísérlete, amelynek célja a fogyasztási lehetőségek egyenlő biztosítása, a fogyasztói jogokkal kiegészült gazdasági és szociális alapjogok minimális standardjának védelme.”^[1]

A XX. században létrejött fogyasztóvédelmi modellek kapcsán a szerző rámutat arra, hogy „[K]ülön utat képvisel a fogyasztóvédelem nemzetközi rendszerében a négy északi ország, Svédország, Dánia, Norvégia és Finnország.”^[2]

Enneka „külön útnak” a politikai, társadalomfilozófiai alapjáról – Gøsta Esping-Andersen munkáját^[3] idézve – megállapítja, hogy a szociáldemokrata jellegű országok olyan „jóléti államra törekedtek, amely a legmagasabb szinten biztosít egyenlőséget, nem pedig csak a minimális igények kielégítését garantálják. [...] Ez azzal a következménnyel jár, hogy a szolgáltatásokat és juttatásokat magas szintűre kell emelni, hogy az új középosztályok igényeit is kielégíthessék, másrészt bármely réteg számára biztosítani kell azok igénybevételét, ami pedig a jogok uniformizálásával érhető el. Az egységes jogok biztosításának elvéhez uniformizált alanyokat kell megcélózni, amelyre az egyik út a minimális gazdasági jogokat mindenki számára követelő fogyasztói szemlélet”.^[4]

Ennek a szemléletnek a jegyében születtek meg az északi államok fogyasztóvédelmi jogszabályai, így az 1978. szeptember 1-jén hatályba lépett, azóta többször módosított^[5] Finn Fogyasztóvédelmi Törvény (finnül: *Kuluttajansuojalaki*, svédül: *Konsumentskyddslag*)^[6] is, angol elnevezéssel The Finnish Consumer Protection Act (38/1978, CPA).^[7]

[1] Fazekas, 1995, 15.

[2] Fazekas, 1995, 50.

[3] Esping-Andersen, 1991.

[4] Fazekas, 1995, 50.

[5] Így például 2022. január 1-jei hatállyal kerültek a CPA-ba a digitális tartalom szolgáltatására és digitális szolgáltatások nyújtására irányuló szerződések egyes vonatkozásairól szóló, 2019. május 20-i (EU) 2019/770 európai parlamenti és tanácsi irányelv követelményeinek megfelelő rendelkezések. Forrás: A Roschier honlapja. Egyes módosítások felsorolása megtalálható a <https://www.ecolex.org/honlapon> (Legislation-Consumer Protection Act (No. 38 of 1978)).

[6] A tanulmányban tárgyalt finn fogyasztóvédelmi jogszabályok címét a <https://www.finlex.fi> és a <https://www.roschier.com> honlapon, az adott intézményeket pedig a honlapján szereplő angol elnevezéssel és ezek általam magyarra fordított változatával szerepeltetem a tanulmányban. Egyedül a Fogyasztóvédelmi Törvény címét adom meg Finnország két hivatalos nyelvén, finnül és svédül is, valamint a Finn Verseny- és Fogyasztóvédelmi Hatóságot jelölöm elnevezésének finn rövidítésével (KKV).

[7] Forrás: a Finlex honlapja.

II. A FINN FOGYASZTÓVÉDELMI RENDSZERRŐL

Finnország fogyasztóvédelmi rendszerének alapja a már említett, 1978. évi Finn Fogyasztóvédelmi Törvény, the Finnish Consumer Protection Act (a továbbiakban: CPA.).

A CPA 1. fejezete az általános rendelkezések között a következőképpen határozza meg a törvény tárgyi hatályát: „1. § (1) E törvény a vállalkozások által a fogyasztóknak nyújtott fogyasztási cikkek és szolgáltatások kínálatára, értékesítésére és egyéb marketingjére vonatkozik. A törvény arra is vonatkozik, ahol egy vállalkozás közvetítőként jár el az áruk vagy szolgáltatások fogyasztóknak történő átadásában.

(2) E törvény nem vonatkozik a kötelező biztosításra, a munkavállalók csoportos életbiztosítására és önkormányzati biztosítóintézetek által nyújtott megfelelő juttatásokra.

2. §

E törvény értékesítésre vonatkozó rendelkezései a cserekereskedelemre is vonatkoznak.”^[8]

A CPA alkalmazásában a) „fogyasztási cikkek és szolgáltatások” olyan áruk, szolgáltatások és egyéb árucikkek és juttatások, amelyeket természetes személyeknek kínálnak, vagy amelyeket ezek a személyek alapvetően saját háztartásaik számára szereznek be;^[9] b) a „fogyasztó” az a természetes személy, aki fogyasztási cikkeket és szolgáltatásokat elsősorban nem üzleti vagy kereskedelmi célból szerez be;^[10] c) „vállalkozás”, ha egy természetes személy, illetve magánjogi vagy közjogi jogi személy jövedelem vagy egyéb gazdasági haszon megszerzése érdekében szakmai alapon és ellenérték fejében kereskedik, elad vagy más módon kínál fogyasztási cikkeket vagy szolgáltatásokat.^[11]

A tizenkét fejezetből álló CPA-ban megtalálhatók a fogyasztási cikkek és szolgáltatások kínálatának, értékesítésének követelményei (2. fejezet), a szerződési feltételekre (3. fejezet) és ezek módosítási lehetőségeire (4. fejezet) vonatkozó rendelkezések. A CPA tartalmazza többek között a fogyasztási cikkek értékesítésének (5. fejezet), a házaló kereskedelemnek (6. fejezet), a fogyasztói hitelek (7. fejezet) és az ingatlanok „timesharing” marketingjének (10. fejezet) szabályait, valamint utal a finn Büntető Törvénykönyvnek azokra a tényállásaira, amelyek alkalmazhatók a CPA bizonyos rendelkezéseinek szándékos vagy súlyos gondatlanságból történő megszegése esetén (11. fejezet).^[12]

A CPA nevesíti a törvény rendelkezéseinek és ezáltal a fogyasztói jogok érvényesítésnek egyes hatóságait, intézményeit. Ezek a következők: a Piaci Bíróság, helyi közigazgatási hivatalok, a finn Verseny- és Fogyasztói Hatóság, a Fogyasz-

[8] Forrás: a Finlex honlapja. A CPA angol szövegének saját (e tanulmány szerzőjének) fordítása.

[9] CPA: Chapter 1-Section 3.

[10] CPA: Chapter 1-Section 4.

[11] CPA: Chapter 1-Section 5.

[12] Az ismertetés alapja: The Finnish Consumer Protection Act (38/1978, CPA). Forrás: a Finlex honlapja.

tói Ombudsman, valamint a fogyasztói cikkek és szolgáltatások árajánlatával kapcsolatban az Országos Kereskedelmi Tanács. A Vegyes rendelkezések c. 12. fejezet 1. § b) pontja kimondja továbbá, hogy a CPA rendelkezései nem korlátozzák a károsult, a sérelmet szenvedett fél kártérítési igényét a kártérítési felelősségről szóló törvény (*the Tort Liability Act*), a termékfelelősségi törvény (*the Product Liability Act*) vagy más törvény alapján.^[13]

A CPA-nak több végrehajtási rendelete van, így például Kormányrendelet az ügyfelekkel szembeni tisztességtelen eljárásról a marketing és az ügyfélkapcsolatok során (*Government Decree on unfair procedure on customers in marketing and customer relationships*) és a Fogyasztási cikkek árának marketing során való közléséről szóló rendelet (*Decree on communicating the price of consumer goods in marketing*).^[14]

Fogyasztóvédelmi rendelkezéseket a CPA mellett további törvények is tartalmaznak. Ezek közül általános jellegűek és kifejezetten a CPA-hoz kapcsolódnak a Finn Verseny- és Fogyasztói Hatóságról szóló Törvény (*Act on Finnish Competition and Consumer Authority*) és az Egyes Fogyasztóvédelmi Hatóságok Hatásköréről szóló Törvény (*Act on Certain Powers of Consumer Protection Authorities*).^[15] Számos más törvénynek szintén vannak fogyasztóvédelmi rendelkezései. Ilyen például a Kezességvállalásról és Harmadik Fél Zálogjogáról szóló Törvény (*Act on Guaranties and Third-Party Pledges*), a Villamosenergia-piaci Törvény (*Electricity Market Act*) vagy a Közlekedési Szolgáltatásokról szóló Törvény (*Act on Transport Services*).^[16]

A fogyasztói jogok érvényesítésének a CPA-ban szereplőkön kívüli intézménye a Pénzügyi Ombudsman Hivatala (*Financial Ombudsman Bureau – FINE*), amely a Pénzügyi Felügyeleti Hatóság (*Financial Supervisory Authority – FIN-FSA*) szervezeti egysége.^[17]

A fogyasztóvédelemnek vannak civil szervezetei is. Ezek közül Finnország Fogyasztói Szövetsége (*The Consumers' Union of Finland*) az egyetlen általános, a fogyasztóvédelem valamennyi területére kiterjedő szervezet. Tevékenysége kiterjed a fogyasztók, valamint szociális és egészségi ellátások ügyfelei, illetve páciensei érdekeinek védelmére. A Szövetség célja a fogyasztói és ügyfél tudatosság előmozdítása, valamint ösztönzésük érdekeik érvényesítésére a helyi fogyasztói egyesületi hálózaton keresztül. A szervezet különös figyelmet fordít a fenntartható fogyasztás és a környezetvédelem kérdéskörére.^[18]

[13] A hivatkozott rendelkezés a CPA 1997. évi módosításával került a törvénybe. CPA: Chapter 12-Section 1b.

[14] Forrás: A Finn Verseny- és Fogyasztóvédelmi Hatóság honlapja: (English)-Consumer Affairs-Supervisory duties of the Consumer Ombudsman/Decrees and regulations issued under the Consumer Protection Act.

[15] Forrás: A Finn Verseny- és Fogyasztóvédelmi Hatóság honlapja: <https://kkv.fi> (English)-Consumer Affairs-Supervisory duties of the Consumer Ombudsman/General statutes.

[16] Forrás: A Finn Verseny- és Fogyasztóvédelmi Hatóság honlapja: <https://kkv.fi> (English)-Consumer Affairs-Supervisory duties of the Consumer Ombudsman/Supervisory provisions.

[17] Forrás: A Finn Pénzügyi Felügyeleti Hatóság honlapja: <https://www.finanssivalvonta.fi> (English).

[18] Forrás: <https://www.kuluttajaliitto.fi/en/havikkifoorumi>.

III. A FINN FOGYASZTÓI OMBUDSMAN

A finn Fogyasztói Ombudsman intézményének alapjogszabályai a már említett CPA, az ugyancsak 1978-ban hatályba lépett és szintén többször módosított Fogyasztói Ombudsmanról szóló Törvény (*The Consumer Ombudsman Act, 40/1978*), továbbá a már említett Finn Verseny- és Fogyasztói Hatóságról szóló Törvény és az Egyes Fogyasztóvédelmi Hatóságok Hatásköréről szóló Törvény.

A CPA 2. fejezetében a 10. § (1) rögzíti: „A marketing jogszerűségét a fogyasztóvédelem vonatkozásában a Fogyasztói Ombudsman felügyeli.”^[19]

A Fogyasztói Ombudsman a Finn Verseny- és Fogyasztóvédelmi Hatóság (a továbbiakban a finn rövidítést használva: KKV) keretében látja el tevékenységét, amelynek alapvető szabályait a Fogyasztói Ombudsmanról szóló Törvény tartalmazza.

A KKV-nak – amint az a nevéből kitűnik – kettős funkciója van: a piaci verseny felügyelete és a fogyasztói érdekek szem előtt tartása. A működését meghatározó alapvető értékek: a) a függetlenség, amely a fogyasztók és a nemzetgazdaság előnyére végzett, kompromisszumok nélküli munkát jelent; b) a felelősség, amely a szakértelmen és alapos mérlegelésen alapuló tevékenységekre utal; c) a célok közös elérése, amely alatt a KKV valamennyi dolgozójának szakértelmére támaszkodó optimális megoldások keresését értik.^[20]

A KKV-nak, kettős funkciójának megfelelően, két részlege van. Az egyik a verseny részleg, a másik a fogyasztói részleg. A fogyasztói részleg igazgatója a Fogyasztói Ombudsman (*Consumer Ombudsman*). Utóbbi tisztséget jelenleg Katri Väänänen tölti be. A fogyasztói részlegen belül öt ügyosztály van, amelyek közül három fogyasztóvédelmi kérdésekkel (*Consumer Protection*) foglalkozik, egy további a tanácsadó szolgálatok (*Advisory Services*) és végül a fogyasztói politikával, fogyasztói ügyekkel foglalkozó osztály (*Consumer Policy, Consumer Affairs*).^[21]

A Fogyasztói Ombudsman elsődleges feladata a fogyasztók helyzetének védelme, valamint a CPA és egyéb fogyasztóvédelmi törvények betartásának felügyelete. Kiemelt feladatai közé tartozik a kereskedők marketingtevékenységének, a szerződési feltételek és a kereskedők fizetési beszédesei jogszerűségének felügyelete a fogyasztókat célzó üzleti tevékenység során. Működésének célja a vállalkozások jogellenes gyakorlatának megakadályozása

A Fogyasztói Ombudsman általában nem foglalkozik olyan egyéni vitákkal, amelyekben a fogyasztó egy termék vagy szolgáltatás hibája miatt kér visszafizetést, visszatérítést. Ezekben az ügyekben a fogyasztók segítséget kapnak például a tanácsadó szolgálatoktól. A Fogyasztói Ombudsman azonban saját mérlegelése alapján segítséget nyújthat a fogyasztónak az egyéni jogvita megoldásában, ha a vitában hozott határozata jelentős hatása van a jogértelmezésre

[19] CPA: Chapter 2-Section 10 (1). <https://www.finlex.fi>.

[20] Forrás: <https://www.kkv.fi/en/information-on-the-finnish-competition-and-consumer-authority>.

[21] Forrás: <https://www.kkv.fi/en/information-on-the-finnish-competition-and-consumer-authority>.

és fogyasztói érdekekre, vagy olyan esetekben, amikor egy vállalkozás, üzleti tevékenység nem felel meg a Fogyasztói Jogviták Tanácsa (*The Consumer Disputes Board*) ajánlásainak.

Az Ombudsman törekszik továbbá a fogyasztók helyzetét javítani törvényjavaslatok kezdeményezésével.^[22]

A Fogyasztói Ombudsmanhoz három forrásból kerülnek ügyek. Az egyik a részlegének küldött számtalan jelentés, vizsgálati anyag, amelyek átnézést követően a KKV információs rendszerébe kerülnek. Ezeknek az információknak az alapján választja ki az Ombudsman egy-egy évben felügyeleti eljárása tárgyköréit. A második forrás a törvénytörtő gyakorlatokról közvetlenül az Ombudsmanhoz érkező jelentések. Bárki, akár névtelenül is küldhet ilyen jelentést. A harmadik pedig a Fogyasztóvédelmi Ombudsman saját vizsgálata.^[23]

Az Ombudsman felügyeleti eljárás folytatására irányuló kötelezettsége több törvényen alapul, amelyek közül meghatározó a CPA. A felügyeleti eljárások keretében a CPA-n túl minden olyan törvénynek, rendeletnek a betartását vizsgálhatja, ellenőrizheti, amelynek van fogyasztókra vonatkozó rendelkezése. A II. pontban felsorolt törvényeken túl ilyen például az Információs Társadalom Kódex (*Information Society Code*), vagy a Lakásértékesítések során nyújtandó információkról szóló rendelet (*Decree on information to be provided in the marketing of housing*).^[24]

A felügyeleti eljárás során megállapított jogellenes gyakorlat esetén a Fogyasztói Ombudsman elsődleges kötelezettsége a tárgyalás, azaz tárgyalás útján elérni, hogy a vállalkozás szüntesse meg jogszabályba ütköző gyakorlatát. Az ügyek többsége ily módon rendeződik.

Amennyiben mégsem, akkor felügyeleti intézkedések következhetnek. Ezek két csoportra oszthatók. Az egyikbe tartoznak a vizsgálati jogosítványok: a) a kereskedőktől származó információkhoz való jog, b) más hatóságoktól származó információkhoz való jog, c) ellenőrzéshez való jog, d) próbavásárlás, e) vállalatvezetői segítség. A másik felügyeleti intézkedés-csoport a szankciók: a) tevékenységtől eltiltás, b) online felülettel és domain nevekkel kapcsolatos rendelkezés, c) büntető bírság.

Az előzőken mellett a Fogyasztóvédelmi Ombudsman vezérelveket fogalmazhat meg, irányelveket adhat ki a vállalkozások, üzleti szereplők jogszerű gyakorlat felé terelése érdekében.^[25]

A Fogyasztói Ombudsman felügyeleti tevékenységén, irányelvek kiadásán túl számtalan egyéb módon szolgálja a fogyasztók érdekeit, a fogyasztókra vonat-

[22] Forrás: <https://www.kkv.fi/en/consumer-affairs/consumer-ombudsman>.

[23] Forrás: <https://www.kkv.fi/en/consumer-affairs/consumer-ombudsman/#how-does-the-consumer-ombudsman-work>.

[24] Forrás: <https://www.kkv.fi/en/consumer-affairs/consumer-ombudsman/supervisory-duties-of-the-consumer-ombudsman>.

[25] Forrás: <https://www.kkv.fi/en/consumer-affairs/consumer-ombudsman/#how-does-the-consumer-ombudsman-work>.

kozó jogszabályokban foglaltak érvényesülését. Az „egyéb módok” megismerhetők a KKV honlapjának Fogyasztói ügyek („*Consumer Affairs*”) honlapjáról. Ezen közül különösen hasznos az egyes fogyasztói ügycsoportokra (pl. ingatlanértékesítés, szerződéses, utazás és szállás) irányuló, illetve a fogyasztókra veszélyeket rejtő helyzetekre (elektronikus levelek útján átverések /*scam*/) vonatkozó tanácsadás.^[26]

A Fogyasztói Ombudsman honlapjáról elérhetők a döntései, az évente általánosan hat alkalommal publikált hírlevelében (*Newsletter*) tájékoztat a felügyeleti eljárásban megszületett döntéseiről, a törvényhozási kezdeményezések állásáról, valamint a fogyasztói jogok nemzetközi fejleményeiről. A blogján pedig az Ombudsman és a KKV szakértői írnak aktuális fogyasztói kérdésekről.^[27]

A Fogyasztói Ombudsman felügyeleti tevékenységének illusztrálására egy közelmúltbeli ügyet ismertetek. Az eljárás egy cég („Fortum”) televíziós reklámja miatt indult. A reklámban elhangzott a „tovább egy tisztább világért”, valamint a „tisztá energia és újrahasznosítás” kifejezések. A reklám alapján a nézőkben az a benyomás keletkezett, hogy a Fortum működésének nagyon pozitív a környezeti hatása. A reklám célja az volt, hogy a cég imázsára és márkájára kedvezően hasson, továbbá, indirekt módon, hogy befolyásolja a Fortum termékeinek eladását. A Fogyasztói Ombudsman azonban úgy értékelte, hogy a cég környezetbarát imázsának kreálása nem helytálló, sőt félrevezető, mert túlságosan is pozitív és egyoldalú képet fest a Fortum környezeti hatásáról. A „zöld mosás nem vezet egy tisztább világhoz” – figyelmeztetett az Ombudsman, és rámutatott arra, hogy reklámnak ez az állítása nincs bizonyítva, túl általános és ködös, márpedig a környezeti reklámnak világosnak és igazoltnak kell lennie. A Fogyasztói Ombudsman megállapításaira és kérésére a Fortum felhagyott ezzel a reklámtevékenységével, és megerősítette, hogy a továbbiakban nem használ olyan ködös, jövőorientált állításokat tevékenysége környezeti hatásairól, amely nincs bizonyítva. A kifogásolt televíziós reklám beszüntetése mellett a cég levette a hirdetést saját YouTube-csatornájáról.^[28]

IV. KÖVETKEZTETÉSEK

A fogyasztóvédelem Finnországban a jóléti állam fontos alkotóeleme. A fogyasztóvédelmi intézményrendszer alapja az 1978-as a Fogyasztóvédelmi Törvény (CPA), amelynek alkalmazásában kiemelkedő szerepe van a Fogyasztói

[26] Forrás: <https://www.kkv.fi/en/consumer-affairs/fact-and-advice-for-business>.

[27] Forrás: <https://www.kkv.fi/en/consumer-affairs/consumer-ombudsman/#how-does-the-consumer-ombudsman-work>.

[28] Forrás: [https://www.kkv.fi/en/Current Issues/Press releases/6.9.2022/The Finnish Consumer Ombudsman intervened in Fortum's vague environmental marketing: green washing does not lead to „a cleaner world”](https://www.kkv.fi/en/Current%20Issues/Press%20releases/6.9.2022/The%20Finnish%20Consumer%20Ombudsman%20intervened%20in%20Fortum's%20vague%20environmental%20marketing:%20green%20washing%20does%20not%20lead%20to%20a%20cleaner%20world).

Ombudsmannak, aki a Finn Verseny- és Fogyasztóvédelmi Hatóság (KKV) Fogyasztóvédelmi Részlegének igazgatója.

Fogyasztóvédelmi feladatot azonban számos más állami és civil szervezet is ellát. Az aktív fogyasztóvédelmi intézményeknek, a fogyasztói érdekvénesítés széleskörű lehetőségének köszönhetően a fogyasztóvédelemnek Finnországban, akár csak a többi észak-európai államban, önmagán túlmutató funkciója is van: a különböző okokra (pl. gazdasági, életkori, egészségi állapot) visszavezethető egyenlőtlenségek ellensúlyozása.

IRODALOM

- Esping-Andersen, Gosta (1991): Mi a jóléti állam? In: Ferge Zsuzsa – Lévai Katalin (szerk.): *A jóléti állam*. ELTE-TWINS, Budapest.
- Fazekas Judit (1995): *Fogyasztói jogok – fogyasztóvédelem*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Rt., Budapest.
- Finn Pénzügyi Felügyeleti Hatóságról. (Elérhető: <https://www.finanssivalvonta.fi> (English). Letöltés ideje: 2022. 10. 12.).
- Finn Verseny- és Fogyasztóvédelmi Hatóságról. (Elérhető: <https://kkv.fi> (English). Letöltés ideje: 2022. 10. 12.).
- Finn Verseny- és Fogyasztóvédelmi Hatóság Fogyasztói Részlegéről. (Elérhető: <https://kkv.fi> (English)-Consumer Affairs. Letöltés ideje: 2022. 10.12.).
- Finnország Fogyasztói Szövetségéről. (Elérhető: <https://www.kuluttajaliitto.fi/en/havikkifoorum>. Letöltés ideje: 2022. 10. 22.).
- Fogyasztói Ombudsmanról és tevékenységéről. (Elérhető: <https://www.kkv.fi/en/consumer-affairs/consumer-ombudsman>. Letöltés ideje: 2022. 10. 11.).
- Fortum-ügyről. (Elérhető: https://www.kkv.fi/en/Current_Issues/Press_releases/6.9.2022/The_Finnish_Consumer_Ombudsman_intervened_in_Fortum's_vague_environmental_marketing_green_washing_does_not_lead_to_„a_cleaner_world.” Letöltés ideje: 2022. 10. 28.).
- Roschier ügyvédi iroda. (Elérhető: <https://www.roschier.com/>. Letöltés ideje: 2022.10.22.).

JOGFORRÁSOK

- (Itt csak a részletesen tárgyalt Finn Fogyasztóvédelmi Törvény (CPA) forrását tüntetem fel. A tanulmányban említett további törvények forrása megtalálható a vonatkozó lábjegyzetben.)
- Finn Fogyasztóvédelmi Törvény (finnül: *Kuluttajansuojalaki*, svédül: *Konsumentskydds-lag*, angol elnevezéssel *The Finnish Consumer Protection Act (38/1978, CPA)*. Angol változat. (Elérhető: <https://www.finlex.fi>. Letöltés ideje: 2022. 10. 07. és [https://www.roschier.com/Home > Newsroom > New Amendments to the Finnish Consumer Protection Act Insights 10 January 2022](https://www.roschier.com/Home>Newsroom>New_Amendments_to_the_Finnish_Consumer_Protection_Act_Insights_10_January_2022). Letöltés ideje: 2022. 10. 08.).

•
Lévayné Fazekas Judit és Lévay Miklós a Deák Ferenc Alapítvány díszvacsoráján, 2022-ben (Fotó: Májer Csaba József)